

Primljeno/Submitted: 05.3.2025.
Prihvaćeno/Accepted: 13.6.2025.

Izvorni znanstveni rad
Original scientific paper

PREVALENCIJA SEKSTINGA I RIZIČNIH SEKSUALNIH PONAŠANJA KOD MLADIH: ZNANJE I SVIJEST O ZDRAVSTVENIM POSLJEDICAMA

PREVALENCE OF SEXTING AND RISKY SEXUAL BEHAVIORS AMONG YOUTH: KNOWLEDGE AND AWARENESS OF HEALTH CONSEQUENCES

Haris Čaluk*

Hamira Sultanović Karadža**

SAŽETAK

Seksting, definisan kao slanje ili primanje seksualno eksplicitnih poruka, fotografija i videa putem digitalnih uređaja, sve je češći oblik komunikacije među mladima. Ovo istraživanje je imalo za cilj utvrditi prevalenciju sekstinga i rizičnih seksualnih ponašanja kod mladih u dobi od 17 do 25 godina, kao i ispitati njihovo znanje i svijest o potencijalnim zdravstvenim posljedicama takvog ponašanja. Istraživanje je provedeno anonimno, na uzorku od 96 ispitanika putem online upitnika. Rezultati su pokazali da 34,4% ispitanika ima iskustvo sa sekstingom, pri čemu je većina poruke slala partnerima u emotivnim vezama. Također, 16,7% mladih je navelo da su imali spolne odnose na jednu noć, a 19,3% ispitanika uvijek koristi zaštitu tokom spolnog odnosa.

Polovina ispitanika nisu imali seksualno iskustvo, dok među onima koji jesu, većina je stupila u seksualne odnose nakon 18. godine. Iako 58,3% mladih smatra da ima dovoljno znanja o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, primarni izvor informisanja su internet i društvene mreže, dok roditelji i školski program imaju sporednu ulogu. Zabrinjava podatak da je 17,7% onih koji su učestvovali u sekstingu prijavilo osjećaj stida, stresa i anksioznosti, a većina smatra da seksting može negativno utjecati na mentalno zdravlje. Dobiveni rezultati ukazuju na potrebu za sveobuhvatnijim seksualnim obrazovanjem koje uključuje digitalnu pismenost i emocionalnu sigurnost mladih u kontekstu savremenih oblika komunikacije.

Ključne riječi: seksting, rizična seksualna ponašanja, mladi, seksualno i reproduktivno zdravlje, digitalna pismenost

* Student, Haris Čaluk, JU Bolnica za plućne bolesti I TBC Travnik, e-mail: calukharis41@gmail.com

** Dr.sc. Hamira Sultanović Karadža, Sveučilište/Univerzitet "Vitez", e-mail: hamira_sultanovic@hotmail.com

ABSTRACT

Sexting, defined as sending or receiving sexually explicit messages, photos, and videos via digital devices, is an increasingly common form of communication among young people. This study aimed to determine the prevalence of sexting and risky sexual behaviors among youth aged 17 to 25, as well as to examine their knowledge and awareness of the potential health consequences of such behaviors. The research was conducted anonymously using an online questionnaire with a sample of 96 participants. Results showed that 34.4% of respondents had experience with sexting, mostly sending messages to partners in emotional relationships. Additionally, 16.7% of young people reported having one-night stands, while 19.3% stated they always use protection during sexual intercourse.

Half of the respondents had no sexual experience, while among those who did, most initiated sexual activity after the age of 18. Although 58.3% of young people believe they have sufficient knowledge about sexual and reproductive health, their primary sources of information are the internet and social media, while parents and school programs play a secondary role. It is concerning that 17.7% of those who engaged in sexting reported feelings of shame, stress, and anxiety, and the majority believe that sexting can negatively affect mental health. The results highlight the need for more comprehensive sex education that includes digital literacy and emotional safety for young people in the context of modern forms of communication.

Keywords: sexting, risky sexual behaviors, youth, sexual and reproductive health, digital literacy

UVOD

U posljednjim desetljećima, digitalne tehnologije postale su neizostavan dio svakodnevnog života velikog broja ljudi, naročito među mladima, koji ih koriste za komunikaciju, društvenu interakciju i izražavanje identiteta (Bračun, 2023). Istovremeno, sveprisutnost seksualiziranih sadržaja u medijima i na društvenim mrežama može utjecati na percepciju seksualnosti i normalizaciju određenih ponašanja, što predstavlja značajan problem i stvara zabrinutost u sociološkim i psihološkim naučnim krugovima. Svakodnevno izlaganje takvim sadržajima mogu dovesti mlade ljude u rizik od primanja, slanja te razmjene seksualno eksplicitnih poruka, fotografija i videa, što se naziva sekstingom (Šimić, 2021).

Prema Chaudhary i sar. (2017), termin *sexting* nastao je kombinacijom engleskih riječi *sex* i *texting*, a prvi put je javno definisan 2005. godine kao „sporazumno slanje eksplicitnih fotografija putem pametnog telefona“. Nekoliko godina kasnije, ušao je u uži izbor za riječ godine. U kontekstu sekstinga, Bračun (2023) navodi istraživanje Barrense Dias i sar., (2017) koji smatraju da seksualno eksplicitan sadržaj obuhvata samootkrivajuće fotografije i videozapise, odnosno medijske materijale na kojima su intimni dijelovi tijela vidljivi ili djelimično prekriveni. Osim toga, prema Mitchell i sar. (2012) takav sadržaj može uključivati prikaze različitih oblika seksualne aktivnosti, kao i razmjenu tekstualnih poruka sa seksualnim sadržajem (Barrense Dias i sar., 2017). Prema Kosenko i sar. (2017) i Dosaj i sar. (2020), zbog brojnih mogućih negativnih posljedica po psihičko, fizičko i socijalno funkcionisanje mladih osoba, seksting se može posmatrati, te se često i posmatra, kao oblik rizičnog ponašanja, koje

može ostaviti dugotrajne, teške i negativne posljedice na mlade, koji rizike kritički ne uzimaju u obzir, a nerijetko ih nisu ni svjesni (Vajmelka i sar., 2017). Ringrose i sar. (2012.) upozoravaju kako rizično ponašanje sekstinga može imati ozbiljne psihosocijalne posljedice po mlade, uključujući izolacije, probleme mentalnog zdravlja, a kao krajnju tačku navode i samoubistvo. Nadalje, anksioznost, depresija, osjećaj tuge i beznađa prisutniji su kod onih koji se uključuju u seksting, u odnosu na one koji ne učestvuju u istome (Bailey i Hanna, 2011). Također, primjećuje se da mladi koji koriste seksting, općenito imaju niže samopoštovanje, kao i veću sklonost rizičnim ponašanjima, uključujući i seksualno rizično ponašanje (Sesar i sar. 2022).

Jurićanin (2023) navodi rad Benotsch i sar. (2013) u kojem se na seksting gleda kao na oblik rizičnog ponašanja, gdje su autori usmjereni na proučavanje njegove povezanosti s ostalim oblicima rizičnog ponašanja, među kojima se posebno ističu: zloupotreba psihoaktivnih tvari, rizično seksualno ponašanje te devijantno ponašanje. Rizično seksualno ponašanje odnosi se na mogućnost nepoželjnih ishoda nekog seksualnog kontakta. Među nepoželjne ishode najčešće se ubrajaju: neželjena trudnoća, zaraza spolno prenosivim bolestima i seksualno nasilje, što obuhvata nasilje, prijetnju nasiljem ili ucjenu (Štulhofer, 2009). Talashek i sar. (2003) navode da rizično seksualno ponašanje mladih podrazumijeva seksualno penetrativno iskustvo s više od četiri partnera, nekorištenje kontracepcijskih sredstava tokom spolnog odnosa, te uzimanje alkohola i droga prije ulaska u zadnji spolni odnos. Neka istraživanja rizičnog seksualnog ponašanja pokazala su kako muškarci češće eksperimentišu s više seksualnih partnera/ica, nego žene, ali i češće koriste prezervative tokom spolnog odnosa, nego žene (Odimegwu i Somefun, 2017).

Jedan od češćih, drugih, oblika seksualno rizičnih ponašanja je spolni odnos na jednu noć. Ilić (2022) spominje rad od Claxton i Dulmen (2013) koji ukazuju da je spolni odnos na jednu noć odnos koji se odvija samo jednom, susret traje kratko i obično se događa sa strancima ili kratkim poznanicima. Osim rizika od spolno prenosivih bolesti i većeg broja partnera kod osoba koji upražnjavaju spolni odnos na jednu noć, istraživanja o ležernim seksualnim odnosima izvještavaju o kratkoročnim i dugoročnim posljedicama takvih ponašanja, pri čemu su kratkoročne posljedice krivnja, stid i ljutnja, dok su dugoročne depresija, tuga i stress (Claxton i Dulmen, 2016). Jurićanin (2023) ukazuje na istraživanje Boileau i sar. (2009) koje pokazuje kako muškarci eksperimentišu s više seksualnih partnera/ica, nego žene, no nisu nađene značajne spolne razlike s obzirom na korištenje prezervativa. S druge strane, žene češće odbijaju seks zbog straha od zaraze ili izbjegavaju situacije koje bi mogle dovesti do seksa, rjeđe imaju povremenog seksualnog partnera te se češće testiraju na HIV (Seth i sar., 2012).

Također, djevojke su educiranije od mladića u pogledu seksualnog ponašanja (Kim i sar., 2021). Dosadašnja istraživanja odnosa sekstinga i rizičnog seksualnog ponašanja pokazala su kako ljudi koji imaju više seksualnog iskustva, više sekstaju nego oni koji nemaju takvih iskustava (Van Ouytsel i sar., 2018). Također, osobe koje imaju veću sklonost sekstaju, postaju seksualno aktivne u ranijoj dobi (Ayinmoro i sur. 2020), rjeđe upotrebljavaju kontracepciju (Mukonyo i sur. 2020), imaju više seksualnih partnera te češće konzumiraju psihoaktivne tvari prije ulaska u spolni odnos, nego osobe koje ne prakticiraju seksting (Ybarra i Mitchell, 2014). Spomenuta rizična ponašanja ljude čine izloženijima riziku od dobivanja spolno prenosivih bolesti i neželjene trudnoće (Benotsch i sar. 2013).

Ciljevi rada su:

1. Utvrditi prevalenciju rizičnih seksualnih ponašanja među mladima
2. Ispitati učestalost i obrasce sekstinga među mladima
3. Procijeniti nivo znanja i svijesti mladih o zdravstvenim rizicima povezanim s rizičnim seksualnim ponašanjima i sekstingom

1. METODOLOGIJA

Istraživanjem je obuhvaćeno 96 ispitanika starosne dobi od 17-25 godina. Korištena je online forma upitnika konstruisana u Google forms, te podijeljena na društvenim mrežama. Sudjelovanje u istraživanju je bilo anonimno i dobrovoljno. U radu je korištena deskriptivna metoda istraživanja, a studija je presječna.

Za potrebe istraživanja konstruisan je upitnik koji je osim demografskih pitanja sadržavao tri glavne kategorije pitanja:

1. Prevalencija rizičnih seksualnih ponašanja
2. Prevalencija sekstinga i digitalnog seksualnog ponašanja
3. Znanje i svijest o zdravstvenim posljedicama

2. REZULTATI

2.1. Sociodemografski podaci ispitanika

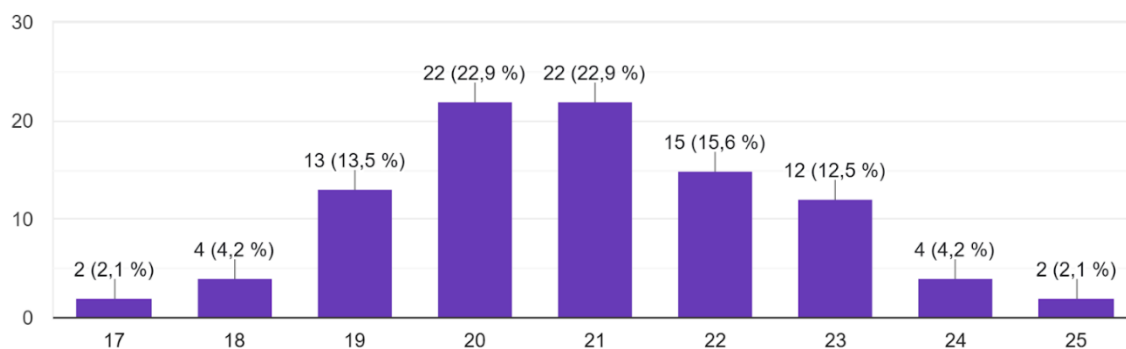
Tabela 1. Dobna struktura ispitanika

	N	Max	Min	Mod	Med	AS	SD	Var	Int
Dob ispitanika	96	25	17	20; 21	21	21,12	1,63	2,67	8

Izvor: autori

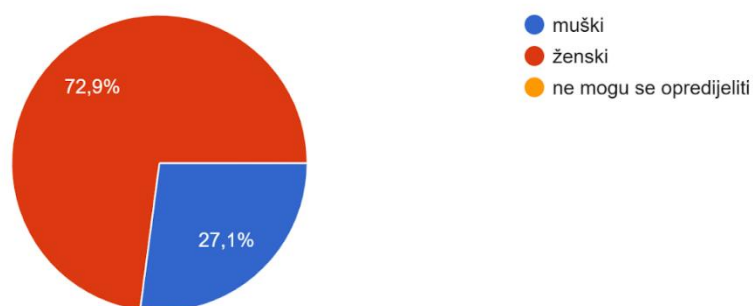
Tabela 1 prikazuje deskriptivne statistike za starosnu dob ispitanika. Uočava se najveći broj ispitanika starosne dobi 20 i 21 godina, sa prosječnom starosnom dobi od 21 godinu i standardnom devijacijom 1,63. Ispitanici imaju minimalno 17, a maksimalno 25 godina.

Grafikon 1. Dobna struktura ispitanika

Izvor: autori

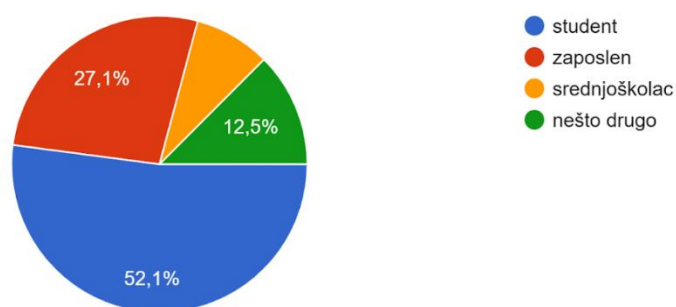
Grafikon 2. Spolna struktura ispitanika

Izvor: autori

Ukupan uzorak je činilo N=96 ispitanika, od čega je 72,9% žena i 27,1% muškaraca.

Grafikon 3. Status ispitanika

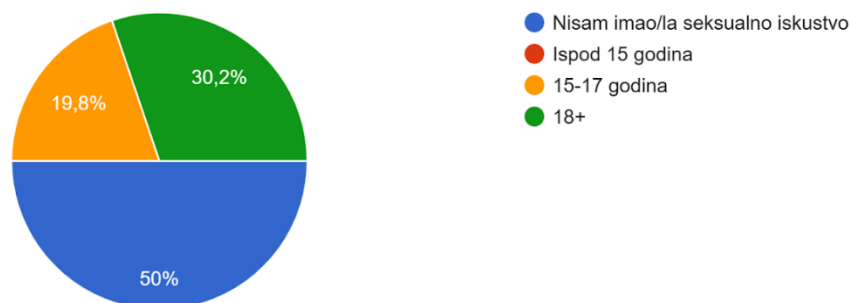

Izvor: autori

Od ukupnog uzorka (N=96) 52,1% čine studenti, 27,1% zaposleni, 8,3% srednjoškolci i 12,5% ispitanika ima drugačiji status.

2.2. Prevalencija rizičnih seksualnih ponašanja

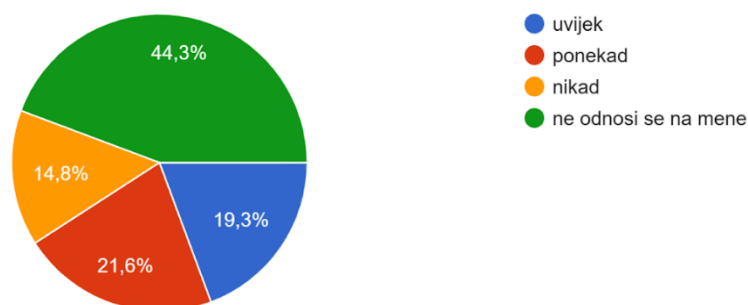
Grafikon 4. U kojoj dobi ste imali prvo seksualno iskustvo?

Izvor: autori

19,8% ispitanika je prvo seksualno iskustvo imalo u period od 15-17 godine, 30,2% sa 18 i više godina, dok 50% ispitanika nije imalo seksualno iskustvo. Niko od ispitanika nije imao seksualni odnos prije 15 godine.

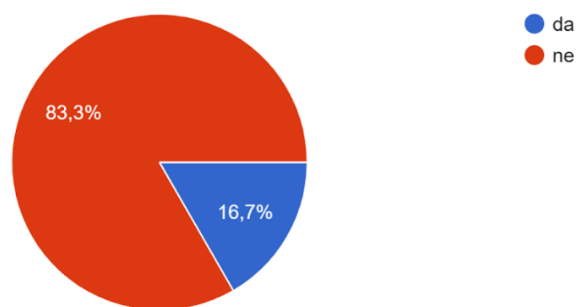
Grafikon 5. Koliko često koristite zaštitu pri seksualnom odnosu?

Izvor: autori

Na pitanje da li koriste zaštitu pri seksualnom odnosu, 21,6% ispitanika je reklo da koristi ponekad, 19,3% ispitanika koristi uvijek a 14,8% ispitanika ne koristi nikad.

Grafikon 6. Jeste li ikada stupili u spolne odnose na jednu noć s usputnim partnerom/icom?

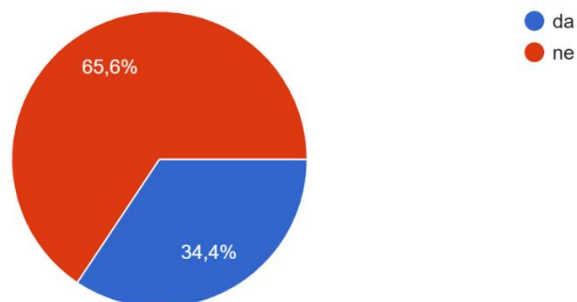
Izvor: autori

83,3% ispitanika se nikada nije upustilo u spolne odnose na jedno noć s usputnim partnerom/icom, dok njih 16,7% je imalo takvu vrstu odnosa.

2.3. Prevalencija sekstinga i digitalnog seksualnog ponašanja

Grafikon 7. Jeste li ikada isprobali seksting?

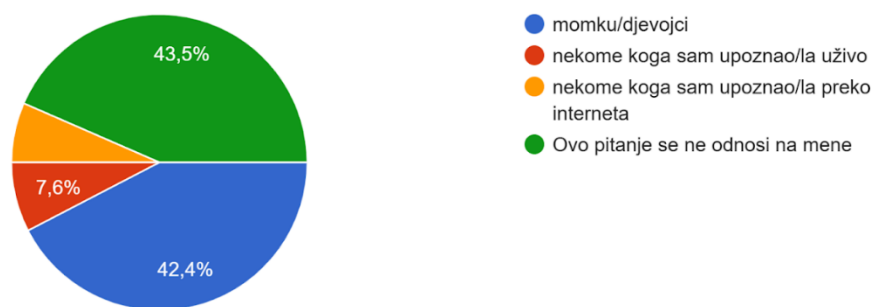
(Sexting je slanje seksualno sugestivnih poruka preko društvenih mreža ili nekim drugim online oblikom (tekstualne poruke, glasovne poruke, slike, video).

Izvor: autori

Seksting je isprobalo 34,4% ispitanika, dok 65,6% nije nikada.

Grafikon 8. Kome ste slali takve poruke?

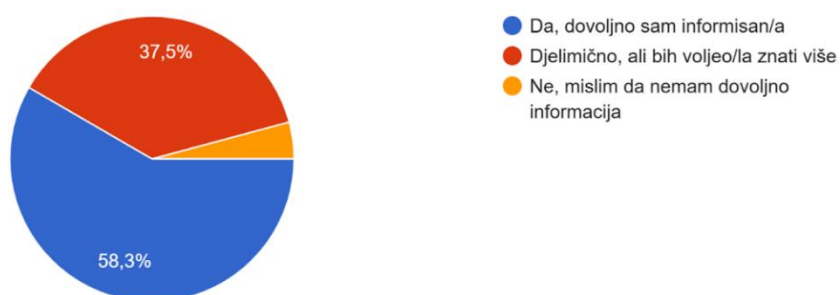

Izvor: autori

Najveći broj ispitanika su slali poruke momku/djevojci 42,4%, 7,6% ih je poslalo nekome koga su upoznali uživo, a 6,5% nekome koga su upoznali preko interneta.

2.4. Znanje i svijest o zdravstvenim posljedicama

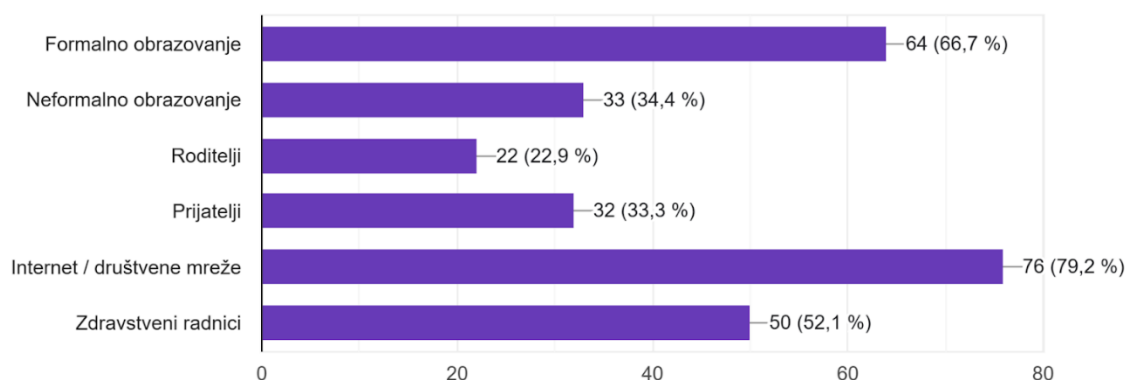
Grafikon 9. Da li smatrate da imate dovoljno informacija o seksualnom i reproduktivnom zdravlju?

Izvor: autori

58,3% ispitanika ima dovoljna znanja o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, 37,5% ispitanika ima djelimično znanje, te bi voljeli znati više, dok 4,2% ispitanika nema dovoljno informacija.

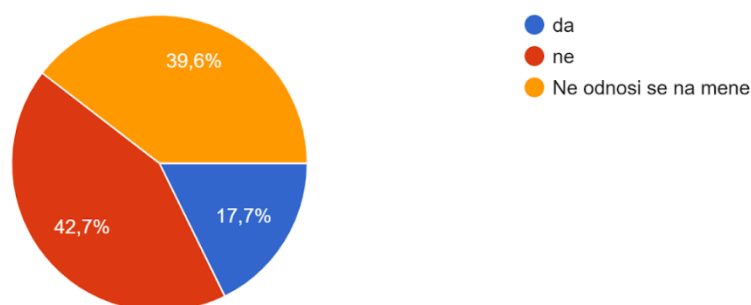
Grafikon 10. Koji su glavni izvori vaših informacija o seksualnom zdravlju?

Izvor: autori

Glavni izvor informacija o seksualnom zdravlju za mlade ljude je internet i društvene mreže 79,2%, zatim slijedi formalno obrazovanje 66,7%, zdravstveni radnici 52,1%, neformalno obrazovanje 34,4%, prijatelji 33,3%, dok su roditelji najrjeđi izvor informisanja sa 22,9%.

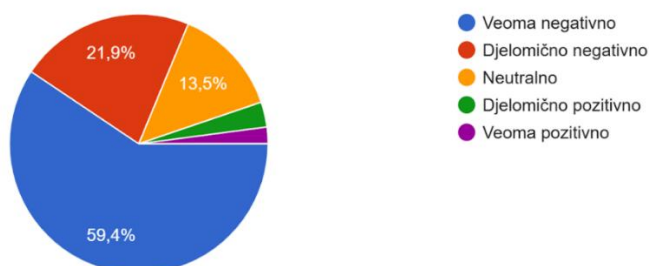
Grafikon 11. Da li ste ikada doživjeli stres, anksioznost ili sramotu nakon sekstinga?

Izvor: autori

Stres, anksioznost ili sramotu nakon sekstinga je doživjelo 17,7% ispitanika, dok njih 42,7% se izjasnilo da nije.

Grafikon 12. Koliko mislite da seksting može utjecati na mentalno zdravlje mladih?

Ispitanici 59,4% slučajeva smatraju da se seksting može izuzetno negativno odraziti na mentalno zdravlje mladih, a 21,9% smatra da utječe djelimično negativno. U malim procentima, 5,2% ispitanika smatra da seksting može pozitivno utjecati na mentalno zdravlje mladih.

3. DISKUSIJA

Posmatrajući dobnu strukturu ispitanika, uočava se najveći broj ispitanika starosne dobi 20 i 21 godinu, s rasponom od 17 do 25 godina. Prosječna starosna dob ispitanika je 21 godina. Najveći broj ispitanika čine djevojke 72,9%, dok muški ispitanici obuhvataju 27,1% uzorka. Istraživanje provedeno u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini je obuhvatilo 57 srednjoškolaca i 48 studenata, sa prosječnom starosnom dobi među studentima od 20,916 godina što je približno našem uzorku (Dosaj i sar., 2021).

Većina uzroka čine studenti, 52,1%, 27,1% zaposleni, 8,3% srednjoškolci i 12,5% ispitanika ima drugačiji status. 19,8% ispitanika je prvo seksualno iskustvo imalo u period od 15-17 godine, 30,2% sa 18 i više godina, dok 50% ispitanika nije imalo seksualno iskustvo. Niko od ispitanika nije imao seksualni odnos prije 15 godine. U poređenju s regionalnim i međunarodnim podacima, rezultati ovog istraživanja pokazuju da mladi u Bosni i Hercegovini nešto kasnije stupaju u seksualne odnose u odnosu na vršnjake iz susjednih zemalja. Istraživanje Puhala (2024) pokazalo je da prosječna starost prvog seksualnog odnosa među mladima iznosi 18,5 godina, dok podaci Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ, 2020) ukazuju da mladi u Hrvatskoj u prosjeku prvi seksualni odnos imaju sa 17 godina, a u Srbiji sa 18 godina (IJZS „Dr Milan Jovanović Batut”, 2021).

Tendencija ranijeg stupanja u seksualne odnose uočava se i globalno, pri čemu istraživanja potvrđuju da mladići u prosjeku ranije stupaju u seksualne odnose u odnosu na djevojke, iako se ta razlika vremenom smanjuje. Istraživanja u regionu pokazuju da mladići u prosjeku ranije „gube nevinost” od djevojaka, ali da se ta razlika polako smanjuje (Štulhofer i sar. 2005). Durexovo istraživanje pod nazivom Face of Global Sex iz 2017. pokazuje da mladi iz skandinavskih zemalja (Island, Danska, Švedska, Norveška, Finska) najranije stupaju u seksualne odnose (16- 17 godina), a najkasnije mladi iz zemalja dalekog istoka (poslije 20. godine Hong Kong, Tajland, Kina, Singapur, Indija, Malezija) (Puhalo, 2024). Ovakvi podaci mogu naglašavati kulturološke, društvene i edukacijske faktore koji utječu na seksualno ponašanje mladih u različitim dijelovima svijeta, što može koristiti pri kreiranju edukativnih programa usmjerenih na seksualno zdravlje mladih.

Istraživanje koje su proveli Petani i Vulin (2018) među adolescentima u Biogradu pokazalo je da njih 75% koristi kondom, što potvrđuje nalaze dosadašnjih istraživanja da je kondom najpoznatije i najkorištenije kontracepcijsko sredstvo. Ostale metode kontracepcije koriste se znatno rjeđe - 5% ispitanika koristi kontracepcijske pilule, 10% se oslanja na prekinuti snošaj, 5% koristi kombinaciju više metoda, a preostalih 5% ne koristi nikakvu zaštitu. Rezultati našeg istraživanja ukazuju da ispitanici u 14,8% slučajeva ne koriste zaštitu tokom seksualnog odnosa. Slični trendovi uočeni su i u istraživanju Caico (2014) provedenom na uzorku od 770 studenata, gdje više od polovine (50,9%) imalo nezaštićeni vaginalni odnos bez upotrebe prezervativa, a skoro polovica (45,8%) ili ne inzistira na upotrebi prezervativa ili ih koristi samo povremeno (Jureša, 2023). Nadalje, istraživanja među mladima 20 i 24 godine pokazuje da 24% ispitanika pri prvom spolnom odnosu nije koristilo nijedan oblik

kontracepcije (Vuković, 2018). Takvi rezultati mogu predstavljati zabrinjavajuću činjenicu koja nalaže naophodne programe edukacije mladih o korištenju kontracepcijskih sredstava da bi se prevenirale spolno prenosive bolesti, neželjene trudnoće i dr. Iako se većina ispitanika (83,3%) nikada nije upustila u spolne odnose na jednu noć s usputnim partnerom/icom, njih 16,7% je imalo takvo iskustvo. Studija koju je provela Ilić (2022) među studentima u Hrvatskoj pokazuje da je 24,5% ispitanika ima iskustvo spolnog odnosa na jednu noć, a 8,2% ispitanika ima iskustvo spolnog odnosa s osobom koja je od njih starija 10 ili više godina.

Seksting je isprobalo 34,4% ispitanika, dok 65,6% nije nikada. Istraživanje Bračun (2023) ukazuje da je oko 70% barem jednom poslalo vlastite gole/polugole fotografije/videozapise, pri čemu je to učinilo oko 50% studenata iz uzorka. Također, gotovo 80% mladih odnosno oko 65% studenata. Primilo je takav sadržaj od osobe s kojom su komunicirali. Iskustvo sekstinga ima ukupno 62,1% ispitanika, pri čemu 7,4% često koristi seksting. Među rizičnijim ponašanjima povezanih sa sekstingom je korištenje aplikacija za pronalazak partnera za spolni odnos na jednu noć (6,7% ispitanika imalo je to iskustvo) te slanje seksualiziranog sadržaja nekom koga su upoznali samo online (takvo iskustvo imalo je 9,3% ispitanika). Iskustvo pristanka na sexting usprkos tome što to nisu željeli, ima 10% ispitanika, a iskustvo objavljivanja njihove obnažene slike ili videa bez dozvole ima 5,9% ispitanika (Ilić, 2022). Najveći broj ispitanika su slali poruke momku/djevojci 42,4%, 7,6% ih je poslalo nekome koga su upoznali uživo, a 6,5% nekome koga su upoznali preko interneta. Ovi rezultati su u skladu sa istraživanjem koje su proveli Scholes-Balog i sar. (2016), koji su utvrdili kako postoji veća sklonost sekstanju kod osoba koje su bile uključene u romantične veze, za razliku od onih koji su bili slobodni.

Ova pojava se može objasniti činjenicom da seksting u vezi može predstavljati način izgradnje povjerenja i jačanja predanosti, kako navode Greer i sar. (2022). 58,3% ispitanika ima dovoljna znanja o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, 37,5% ispitanika ima djelimično znanje, te bi voljeli znati više, dok 4,2% ispitanika nema dovoljno informacija. Glavni izvor informacija o seksualnom zdravlju za mlade ljude je internet i društvene mreže 79,2%, zatim slijedi formalno obrazovanje 66,7%, zdravstveni zadnici 52,1%, neformalno obrazovanje 34,4%, prijatelji 33,3%, dok su roditelji najrjeđi izvor informisanja sa 22,9%.

Jedno od istraživanja pokazuje da djevojke imaju viši stepen seksualne pismenosti i znanja o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, te da su generalno najviše informacija dobili od prijatelja (84.3%), preko interneta (82.8%) i od predstavnika raznih institucija koji su održali predavanja ili radionice u školi (72.4%). Zanimljiv je podatak kako su sudionici istraživanja više informacija dobili preko televizije (69.4%) i nastavnika u školi (65.7%) nego od roditelja (61.2%) (Bračulj, 2015). Jureša (2023) navodi istraživanje koje su proveli Pereira i Carmo (2014) na uzorku od 1 000 portugalskih studenata, koje pokazuje kako 51.9% studenata ima vrlo nizak nivo znanja o spolno prenosivim bolestima. Veliki udio spolno aktivnih ispitanika pokazao je nisku svijest o pojavi infekcije spolno prenosivim bolestima (Slično pokazuju i rezultati autorica Trubelja i Sambolec (2018) koje su provele istraživanje na srednjoškolskoj populaciji). Rezultati ovog istraživanja ukazuju na značajan problem u nedostatku adekvatnog znanja o spolno prenosivim bolestima. Takvi nalazi ističu činjenicu da mladi nisu dovoljno informisani o metodama prijenosa, vrstama bolesti i epidemiologiji spolno prenosivih bolesti (Trubelja i Sambolec, 2018).

Navedeni deficit znanja o spolnom zdravlju ima utjecaj na spolno ponašanje mladih i izlaže ih riziku. Stres, anksioznost ili sramotu nakon sekstinga je doživjelo 17,7% ispitanika, dok ostali ispitanici su izjavili da to nisu osjećali ili da se pitanje nije odnosilo na njih. Šimić (2021) navodi kako, kod onih koji sekstaju, postoji zabrinutost, budući da eksplicitni sadržaji ostaju trajno pohranjeni i dostupni za zloupotrebu. Nadalje, Juričanin (2023) navodi kako se bavili istraživanjem odnosa sekstinga i stresa, a koji su utvrdili postojanje povezanosti između viših nivoa stresa i uključenosti u seksting (Klettke i sar., 2018; Galanis i sar., 2023). Roksandić (2025) navodi rad Howard i sar. (2023) koji ukazuje da seksting zbog privatnosti, povjerenja i pritiska može imati brojne posljedice u vezi mentalnog zdravlja do te mjere da može biti povezan s depresivnim simptomima, dok Chaudhary i sar. (2017) navode da slanje seksualnih poruka značajno je povezano sa simptomima anksioznosti (17).

Roksandić (2025) ukazuje na različite radove koji su povezani sa sekstinom i lošijim mentalnim zdravljem, među kojima je i rad Ragona i sar. (2023), u kojem smatraju da osobe koje imaju drugačiju sliku o sebi, a sudjeluju u sekstingu, imaju lošije samopouzdanje. Akpunne i sar. (2024) u svom su istraživanju uočili kako su depresija, anksioznost i stres značajno predviđeni seksting ponašanjem. Barroso i sar. (2021) u svom su istraživanju ustanovili da su počinitelji zloupotrebljavajućeg sekstinga prijavili značajno više nivoa agresivnosti, anksioznosti, depresije, češća iskustva emocionalnog zlostavljanja, emocionalnog zanemarivanja i dr.

ZAKLJUČAK

Rezultati istraživanja ukazuju na nekoliko ključnih nalaza u vezi rizičnih seksualnih ponašanja, sekstinga i svijesti o zdravstvenim posljedicama među mladima. Analizom sociodemografskih podataka utvrđeno je da su većinski ispitanici žene, studenti, prosječne starosne dobi od 21 godinu.

Što se tiče seksualnog iskustva, polovina ispitanika još uvijek nije imala seksualni odnos, dok su oni koji su ga imali, svoje prvo iskustvo stekli nakon 18. godine. U poređenju s mladima iz regije, ispitanici iz Bosne i Hercegovine nešto kasnije stupaju u seksualne odnose. Kada je riječ o kontracepciji, značajan dio ispitanika povremeno ili nikada ne koristi zaštitu pri odnosima, što ukazuje na potrebu za dodatnom edukacijom o sigurnom seksualnom ponašanju.

Seksting je relativno prisutna pojava među mladim generacijama, pri čemu su ovu vrstu digitalnog seksualnog ponašanja isprobali najčešće u komunikaciji sa partnerom/icom. Također, većina ispitanika prepoznaje potencijalno negativan utjecaj sekstinga na mentalno zdravlje mladih.

Znanje o seksualnom i reproduktivnom zdravlju pokazuje određene nedostatke – iako većina smatra da posjeduje određena saznanja, značajan dio njih pokazuje potrebu za dodatnim informacijama. Internet i društvene mreže su najčešći izvor informacija, dok se roditelji rijetko spominju kao relevantan factor u seksualnoj edukaciji. Ovi rezultati ukazuju na potrebu za sveobuhvatnijom seksualnom edukacijom, koja bi mladima omogućila sigurnije seksualno ponašanje, smanjenje rizika povezanih sa sekstingom te bolje razumjevanje utjecaja digitalnih seksualnih aktivnosti na mentalno zdravlje.

LITERATURA

1. Akpunne, B. C., Mopa-Egbunu, A., Egwele, C. D., & Akpunne, E. N. (2024). Sexting behavior and social media addiction as predictors of depression, anxiety, and stress among university undergraduates. *Advances in Social Sciences and Management*, 2(1), 01-10.
2. Ayinmor, A. D., Uzobo, E., Teibowei, B. J. i Fred, J. B. (2020). Sexting and other risky sexual behaviour among female students in a Nigerian academic institution. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 15(2), 116–121.
3. Bailey, J., & Hanna, M. (2011). The gendered dimensions of sexting: assesing the applicability of Canada's child pornography provision. *Canadian journal of women and the law*, 23(2), 405-441.
4. Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Surís, J. C. i Akre, C. (2017). Sexting and the definition issue. *Journal of Adolescent Health*, 61(5), 544-554.
5. Barroso, R., Ramião, E., Figueiredo, P., & Araújo, A. M. (2021). Abusive sexting in adolescence: Prevalence and characteristics of abusers and victims. *Frontiers in Psychology*, 12, 610474.
6. Benotsch, E. G., Snipes, D. J., Martin, A. M. i Bull, S. S. (2013). Sexting, substance use, and sexual risk behavior in young adults. *Journal of Adolescent Health*, 52(3), 307- 313.
7. Boileau, C., Zunzunegui, M. V. i Rashed, S. (2009). Gender differences in unsafe sexual behavior among young people in urban Mali. *AIDS Care*, 21(8), 1014-1024.
8. Bračulj, A. (2015). Rizično seksualno ponašanje adolescenata na području grada Zagreba, Sveučilište u Zagrebu Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet.
9. Bračun M. Odnos sekstinga, seksualno rizičnog ponašanja i samopoštovanja kod studenata [Diplomski rad]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet; 2023: Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:199:308317>, (pristupljeno 16.03.2025.)
10. Chaudhary, P., Peskin, M., Temple, J. R., Addy, R. C. i Baumler, E. (2017). Sexting and Mental Health: A School-based Longitudinal Study Among Youth in Texas. *Journal of Applied Research on Children: Informing Policy for Children at Risk*, 8(1), 1-27.
11. Claxton, S. E., & van Dulmen, M. H. (2013). Casual sexual relationships and experiences in emerging adulthood. *Emerging Adulthood*, 1(2), 138-150.
12. Dodaj, A., Sesar, K. i Jerinić, S. (2020). A prospective study of high-school adolescent sexting behavior and psychological distress. *The journal of psychology*, 154(2), 111-128.
13. Dodaj, A., Sesar, K., Prijatelj K. (2021). Priroda sekstinga među adolescentima i mladima iz Bosne i Hercegovine te Hrvatske, Prvi izvještaj znanstvenoistraživačkog projekta: „Priroda i odrednice sekstinga među adolescentima i mladima: kroskulturalno istraživanje (SextYouth)“.
14. Galanis, P., Katsiouroumpa, Z., Katsiouroumpa, A., Tsakalaki, A. i Vasilopoulos, S. (2023). Relationship between sexting and self-esteem, depression, anxiety, and stress among young people. *Cold Spring Harbor Laboratory*, 1-19.
15. Greer, K. M., Cary, K. M., Maas, M. K., Drouin, M. i Cornelius, T. L. (2022). Differences Between Gender and Relationship Status in Motivations and Consequences of Consensual Sexting Among Emerging Adults. *Sexuality & Culture*, 26, 1-20.

16. Howard, D., Jarman, H. K., Clancy, E. M., Renner, H. M., Smith, R., Rowland, B., Toumbourou, J. W., Fuller-Tyszkiewicz, M., & Klettke, B. (2023). Sexting among Australian adolescents: Risk and protective factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 52(10), 2113–2130.
17. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) (2020). Istraživanje o zdravstvenom ponašanju učenika: Health Behaviour in School-aged Children – HBSC 2017/2018. <https://www.hzjz.hr/medunarodna-istrazivanja/istrazivanje-o-zdravstvenom-ponasanjuucenika-hbsc-2018-osnovni-pokazatelji-za--hrvatsku>. (pristupljeno 31.03.2025.).
18. Ilić, N. (2022). Povezanost mentalnog zdravlja i rizičnog seksualnog ponašanja studenata [Diplomski rad]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet; Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:199:214712>. (pristupljeno 17.03.2025.).
19. Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” (2021). Istraživanje zdravlja stanovništva Srbije 2019. godine. Beograd: Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”, 79-80.
20. Jureša, I. (2023). Spolni odgoj u odgojno-obrazovnim ustanovama - iz perspektive studenta [Diplomski rad]. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:519425>. (pristupljeno 20.03.2025.).
21. Juričan, L. (2023). *Povezanost sekstinga s rizičnim seksualnim ponašanjem i nekim odrednicama mentalnog zdravlja* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:111:631024>. (pristupljeno 31.03.2025.).
22. Kim, H., Park, K-H. i Park, S. (2021). Gender Differences in Sexual Behaviors and Their Relevance to Mental Health among High School Students with Sexual Experience in South Korea. *Environmental Research and Public Health*, 18(21), 1-10.
23. Klettke, B., Mellor, D., Silva-Myles, L., Clancy, E., & Sharma, M. (2018). Sexting and mental health: A study of Indian and Australian young adults. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 12(2), 1-15.
24. Kosenko, K., Luurs, G. i Binder, A. R. (2017). Sexting and sexual behavior, 2011–2015: A critical review and meta-analysis of a growing literature. *Journal of computer-mediated communication*, 22(3), 141-160.
25. Mitchell, K. J., Finkelhor, D., Jones, L. M. i Wolak, J. (2012). Prevalence and characteristics of youth sexting: A national study. *Pediatrics*, 129(1), 13-20.
26. Mukonyo, M. E., Kabue, P. i Mugo, J. (2020). Sexting and risky sexual behavior among students in Machakos University, Machakos County. Kenya. *Global Journal of Health Sciences*, 5(2), 59-82.
27. Odimegwu, C. i Somefun, O. D. (2017). Ethnicity, gender and risky sexual behaviour among Nigerian youth: an alternative explanation. *Reproductive Health*, 14(16), 1-15.
28. Pereira, H., Carmo, A. (2014). Sexually transmitted diseases: knowledge and perceived prevalence of symptoms in university students. *Int STD Res Rev*, 2(1), 1-11.
29. Petani, R. i Vulin, A. (2018). Spolno ponašanje adolescenata, njihova informiranost i mišljenje o seksualnosti. *Acta Iadertina*, 15 (1), 0-0.

30. Puhalo, S. (2025). Seksualnost stanovnika Bosne i Hercegovine i koliko se razlikuje od seksualnosti stanovnika Srbije i Hrvatske. *Laboratorija društvenih inovacija Pro Educa Banjaluka*.
31. Ragona, A., Mesce, M., Cimino, S., & Cerniglia, L. (2023). Motivations, Behaviors and Expectancies of Sexting: The Role of Defensive Strategies and Social Media Addiction in a Sample of Adolescents. *International journal of environmental research and public health*, 20(3), 1805.
32. Ringrose, J., Gill, R., Livingstone, S., & Harvey, L. (2012). A qualitative study of children, young people and 'sexting': A report prepared for the NSPCC.
33. Roksandić, M. (2025). Povezanost obiteljskih čimbenika sa sekstingom kod adolescenata [Diplomski rad]. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet; Dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:734682>. (pristupljeno 31.03.2025.).
34. Scholes-Balog, K., Francke, N. i Hemphill, S. (2016). Relationships between sexting, self-esteem, and sensation seeking among australian young adults. *Sexualization, Media & Society*, 2(2), 1-8.
35. Sesar, K., Dodaj, A., Prijatelj, K., Novak, T., Ćorić, M., & Crnjac, I. (2022). The relationship between sexting and gender roles in high school students. 35 Paper presented at the International Conference on Social Sciences in the 21st Century, London, United Kingdom.
36. Seth, P., Lang, D. L., DiClemente, R. J., Braxton, N. D., Crosby, R. A., Brown, L. K., Hadley, W. i Donenberg, G. R. (2012). Gender differences in sexual risk behaviours and sexually transmissible infections among adolescents in mental health treatment. *Sex Health*, 9(3), 240-246.
37. Štulhofer, A. (2009). Sociokulturni i psihosocijalni aspekti rizičnoga seksualnog ponašanja. *MEDICUS*, 18(1), 123-129.
38. Talasher, M. L., Norr, K. F. i Dancy, B. L. (2003). Building Teen Power for Sexual Health. *Journal of Transcultural Nursing*, 14(3), 207-216.
39. Vejmělka, L., Strabić, N. i Jazvo, M. (2017). Online aktivnosti i rizična ponašanja adolescenata u virtualnom okruženju. *Društvena istraživanja*, 26(1).
40. Van Ouytsel, J. V., Walrave, M., Lu, Y., Temple, J. R. i Ponnet K. (2018). The Associations between Substance Use, Sexual Behavior, Deviant Behaviors and Adolescents' Engagement in Sexting: Does Relationship Context Matter? *Journal of Youth and Adolescence*, 47(11), 2353-2370.
41. Šimić, K. (2021). Seksting među adolescentima. *Acta Iadertina*, 18(2), 309-322.
42. Štulhofer, A., dokmanović, M., Ajduković, D., Božičević, I. i Kufrin, K. (2005). Seksualnost mladih u Hrvatskoj: simboličke i bihevioralne promjene od 1972. do 2005. *Pedagoški istraživanja*, 2 (2), 327 — 342. UDK 316.64053.6:613.88](497.5)“1972/2005”
43. Trubelja, M. i Sambolec, M. (2018). Spolno ponašanje adolescenata-usporedba adolescenata drugih i četvrtih razreda strukovne škole i gimnazije. *Sestrinski glasnik*, 23 (1), 18-22. <https://doi.org/10.11608/sgnj.2018.23.005>.
44. Vuković, T. (2018). Upotreba kontracepcije u kasnoj adolescenciji-20.-24. godine. [Doktorska disertacija]. Sveučilište u Splitu. Sveučilišni odjel zdravstvenih studija.

45. Ybarra, M. L. i Mitchell, K. J. (2014). "Sexting" and its relation to sexual activity and sexual risk behavior in a national survey of adolescents. *Journal of adolescent health*, 55(6), 757-764.